

FILIP
PULMAN

Čudotvorni
nož

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Philip Pullman

THE SUBTLE KNIFE

Copyright © 1997 by Philip Pullman

Translation copyright © 2002, 2018 za srpsko izdanje,
LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Čudotvorní nož

Čudotvorni nož je drugi deo priče u tri knjige koja počinje knjigom *Severna svetlost*. Radnja ove knjige kreće se između tri sveta: sveta *Severne svetlosti*, koji je nalik našem, ali različit u mnogo čemu; onog koji poznajemo i trećeg, koji se takođe umnogome razlikuje od našeg. Radnja poslednje knjige trilogije, *Čilibarski durbin*, odvija se između nekoliko svetova.

Sadržaj

Mačka i grabova stabla	11
Među vešticama	38
Svet dece	64
Trepanacija	80
Avionski papir	110
Svetleći letaći	124
Rols-rojs	151
Anđeoska kula	172
Krađa	195
Šaman	211
Vidikovac	226
Jezik ekrana	240
Æsahættr	257
Klanac Alamo	280
Krvolišaj	307

Mačka i grabova stabla

VIL POVUČE MAJKU ZA ruku i reče: „Hajde, *hajde...*“, ali ona se opirala. I dalje se plašila. Vil pogleda uz i niz ulicu osvetljenu večernjom svetlošću, duž niza kućica terasasto poređanih iza sićušnih vrtova s oblikovanom živicom. Sunce je sijalo u prozore kuća s

jedne strane ulice, a druga je bila u senci. Nisu imali mnogo vremena. Ljudi sada večeraju, a uskoro će doći druga deca, da zure, komentarišu i primećuju. Bilo je opasno čekati, ali on je mogao samo da je ubeđuje, kao i obično.

„Mama, hajde da uđemo kod gospođe Kuper“, reče. „Vidi, skoro smo stigli.“

„Gospođa Kuper?“, reče ona sumnjičavo.

Ali on je već zvonio. Zbog toga je morao da spusti torbu, jer je jednom rukom i dalje držao majčinu. Možda bi mu smetalo da ga vide kako sa dvanaest godina drži majku za ruku, ali znao je šta bi se dogodilo kad je ne bi držao.

Vrata su se otvorila i na njima se pojavila pogrbljena prilika stare nastavnice klavira. Mirisala je na vodicu od lavande, baš kao što se sećao.

„Ko je to? Ti si, Vilijeme?“, upita stara dama. „Nisam te videla više od godinu dana. Šta želiš, mili?“

„Želim da uđem, molim vas, i da uvedem svoju majku“, reče on čvrsto.

Gospođa Kuper pogleda ženu neuredne kose i odsutnog poluosmeha i dečaka sa nesrećnim sjajem u očima, čvrsto stisnutim usnama i isturenom bradom. Onda je opazila da je gospođa Pari, Vilijeva majka, našminkala jedno oko, ali ne i drugo. I nije to primetila. A nije ni Vili. Nešto nije bilo u redu.

„Pa...“, reče i povuče se da im napravi mesta u malenom predvorju.

Vili je pogledao na obe strane ulice pre nego što je zatvorio vrata, a gospođa Kuper je videla kako gospođa Pari čvrsto steže ruku svoga sina i kako je on nežno vodi u dnevnu sobu, u kojoj je stajao klavir (naravno, to je bila jedina soba koju je poznavao); zapazila je da odeća gospođe Pari miriše pomalo plesnivo, kao da je pre sušenja predugo stajala u mašini za pranje, i kako njih dvoje liče jedno na drugo sedeći na sofi, a večernje sunce im obasjava lica, široke jagodice, krupne oči i prave crne obrve.

„O čemu je reč, Vilijeme?“, upita stara dama. „Šta je u pitanju?“

„Mojoj majci je potrebno utočište na nekoliko dana“, reče on. „Trenutno je suviše teško brinuti se o njoj kod kuće. Ne kažem da je bolesna, samo je nekako zbunjena i pometena i postaje pomalo zabrinuta. Ne bi vam bilo teško da se o njoj starate. Samo joj treba neko ko će biti dobar prema njoj, a ja mislim da biste to mogli da budete vi.“

Žena je posmatrala svog sina ne pokazujući ničim da ga je razumela, a gospođa Kuper na njenom obrazu vide

modricu. Vili nije skidao oka s gospođe Kuper, a na licu je imao izraz očajnika.

„Ne bi vas ništa stajalo“, nastavi dečak. „Doneo sam pakete s hranom, dovoljno da potraje, čini mi se. Možete i vi da se služite. Ona će rado podeliti s vama.“

„Ali... ne znam da li bi trebalo... Zar njoj ne treba lekar?“

„Ne! Ona nije bolesna.“

„Ali sigurno postoji neko ko bi mogao... Hoću da kažem, zar nemate susede ili nekog rođaka...“

„Mi nemamo rodbine. Imamo samo jedno drugo. A susedi su prezauzeti.“

„A socijalne službe? Ne odbijam te, mili, ali...“

„Ne! Ne. Njoj samo treba malo pomoći. Ja to neću moći da joj pružam neko vreme, ali to će kratko trajati. Idem da... Imam nešto da obavim. Ali vratiću se uskoro i povešću je kući, obećavam. Nećete morati dugo da se brinete o njoj.“

Majka je gledala sina s takvim poverenjem, a on se okrenuo i nasmešio joj se s toliko ljubavi i ohrabrenja da gospođa Kuper nije mogla da kaže ne.

„Pa“, reče ona okrećući se gospođi Pari, „neće biti teškoća za dan-dva. Možete da spavate u sobi moje kćeri, draga; ona je u Australiji i soba joj više ne treba.“

„Hvala vam“, reče Vili i ustade kao da je u žurbi.

„Ali gde ćeš ti biti?“ upita gospođa Kuper.

„Biću kod druga“, reče on. „Telefoniraću vam kad god budem mogao. Imam vaš broj. Biću ja dobro.“

Njegova majka ga je zapanjeno posmatrala. Sagnuo se i nespretno je poljubio.

„Ne brini“, rekao je. „Gospođa Kuper će se brinuti o tebi bolje nego ja, časna reč. A telefoniraću ti sutra, pa ćemo da razgovaramo.“

Čvrsto su se zagrlili. Onda ju je Vili ponovo poljubio; zatim je nežno sklonio njene ruke sa svog vrata i krenuo da izađe. Gospođa Kuper je primetila da je uznemiren, jer su mu oči blistale, ali on se setio lepog ponašanja, pa se okrenuo i pružio ruku.

„Doviđenja“, reče, „i hvala vam.“

„Vilijeme“, reče ona, „volela bih da mi kažeš šta se događa...“

„To je malo zamršeno“, reče on, „ali ona vam neće stvarati glavobolje, časna reč.“

Ona nije mislila na to i oboje su to znali, ali činilo se da je Vili sada glavni u ovome, šta god to bilo. Stara dama je pomislila kako još nikada nije videla tako neustrašivo dete.

On se okrenuo, već misleći na praznu kuću.

Uličica u kojoj su Vili i njegova majka živeli bila je samo krivina puta u jednom savremenom naselju, sa desetak jednakih kućica od kojih je njihova bila u daleko najgorem stanju. Prednji vrt bio je samo krpica trave i korova; njegova majka je početkom godine posadila nekoliko žbunova, ali su se osušili usled nedovoljnog zalivanja. Kad je Vili skrenuo za ugao, njegova mačka Moksi je ustala sa svog omiljenog mesta ispod još živog grma sasafra i protegla se pre nego što ga je pozdravila tiho mjauknuvši i naslonivši mu glavu na nogu.

Uzeo ju je i prošaputao: „Jesu li se vratili, Moksi? Jesi li ih videla?“

Kuća je bila tiha. Jedan čovek s druge strane ulice prao je kola pri poslednjoj popodnevnoj svetlosti, ali nije obraćao pažnju na Vilija, a ni Vili nije pogledao njega. Što manje ljudi obraćaju pažnju – to bolje.

Držeći Moksi na grudima otključao je vrata i brzo ušao. Pažljivo je osluškivao pre nego što je spustio mačku. Ništa se nije čulo; kuća je bila prazna.

Otvorio je konzervu za mačku i ostavio je u kuhinji da jede. Koliko ima vremena pre nego što se čovek vrati? Nije mogao to da zna, pa je požurio. Popeo se na sprat i počeo da traži.

Tražio je izlizanu zelenu kožnu mapu za pisanje. Ima iznenađujuće mnogo mestâ za skrivanje nečega te veličine, čak i u običnoj savremenoj kući; nisu potrebne tajne pregrade niti veliki podrumi da bi se nešto dobro sakrilo. Vili je prvo pretražio majčinu spavaću sobu, postidjen što pretura po fiokama u kojima ona drži donje rublje, a zatim je sistematski prošao kroz sve sobe na spratu, čak i kroz sopstvenu. Moksi je došla da vidi šta on to radi i sela nedaleko od njega da se umiva i pravi mu društvo.

Nije našao mapu.

Do tada je već pao mrak i Vili je ogladneo. Napravio je sebi sendvič od pasulja na tost i seo za kuhinjski sto da razmisli kako da najbolje pretraži prostorije u prizemlju.

Dok je dovršavao obrok, zazvonio je telefon.

Sedeo je savršeno mirno, a srce mu je jako udaralo. Brojao je; telefon je zazvonio dvadeset šest puta, a zatim začutao. Spustio je tanjir u sudoperu i nastavio da traži.

Četiri sata kasnije još nije pronašao zelenu mapu. Bilo je pola jedan i bio je iscrpljen. Legao je na svoj krevet, potpuno obučen, i odmah zaspao; sanjao je napete i užurbane snove u kojima se nesrećno i preplašeno lice njegove majke stalno pojavljivalo tik izvan njegovog domašaja.

Probudio se gotovo odmah, činilo mu se (iako je spavao skoro tri sata), spoznavši odjednom dve stvari.

Prvo – znao je gde je mapa, i drugo – znao je da su ljudi dole, da otvaraju kuhinjska vrata.

Podigao je Moksi s puta i tiho umirio njene pospane proteste. Onda je prebacio noge preko kreveta i obuo patike, naprežući se svakim nervom da čuje zvuke iz prizemlja: podizanje i spuštanje stolice, kratki šapat, škripanje podnih dasaka.

Krećući se tiše od njih, izašao je iz svoje sobe i na vrhovi-ma prstiju odšunjao se do gostinske sobe na vrhu stepenica. Nije bio potpuni mrak, pa je po avetinjski sivoj svetlosti pred zoru mogao da vidi staru šivaću mašinu na nožni pogon. Pažljivo je pretražio ovu sobu pre samo nekoliko sati, ali je zaboravio na odeljak sa strane na mašini, gde su stajali krojevi i kalemi konca.

Pažljivo je pipao, sve vreme osluškujući. Muškarci su se kretali po prizemlju, Vil je ispod vrata video bleđi odsjaj svetla, možda od baterijske svetiljke.

Onda je napipao bravicu odeljka i otvorio je. Kožna mapa bila je unutra, kao što je znao da će biti.

I šta sada da radi?

U prvom trenutku ništa. Čučnuo je u polumraku, dok mu je srce snažno tuklo, i naprezao se da čuje.

Dvojica ljudi bila su u predvorju. Čuo je kako jedan od njih tiho kaže: „Hajdemo. Čuo sam mlekađžiju na putu.“

„Ali nema je ovde“, reče drugi glas. „Moraćemo da potražimo gore.“

„Idi, onda. Nemoj da se muvaš ovuda.“

Vil se obgrli rukama kad je čuo tiho škripanje gornjeg stepenika. Čovek uopšte nije dizao buku, ali nije mogao da izbegne škripu koju nije očekivao. Vrlo uski mlaz svetlosti baterijske lampe šarao je po podu napolju; Vil ga je video ispod vrata.

Onda su se vrata pomakla. Vil je sačekao da čovek uđe u okvir vrata, a onda je poleteo iz mraka i udario čoveka u stomak.

Ali nijedan od njih nije video mačku.

Dok se čovek penjao na vrh stepenica, Moksi je tiho izašla iz spavaće sobe i stala, podignutog repa, odmah iza čovekovih nogu kako bi se očevala o njega. Čovek bi lako izašao na kraj s Vilom, bio je uvežban, snažan i čvrst, ali mačka mu je bila na putu; pokušavajući da korakne unazad sapleo se o nju. Uz oštar uzdah skotrljao se unazad niz stepenice, i glavom teško udario o sto u predvorju.

Vil začu zlokoban udar. Nije stao da se upita šta je to. Sunuo je niz stepenice, preskočio čovekovo telo koje je ležalo, skupljeno i u trzajima, u podnožju stepenica, zgrabio otrcanu torbu za kupovinu sa stola i poleteo kroz ulazna vrata, dok je drugi čovek stigao samo da izađe iz dnevne sobe i zablene se.

Čak i u svom strahu i žurbi Vil se pitao zašto drugi čovek nije povikao ili potrčao za njim. Ipak, uskoro će krenuti u poteru, sa svojim automobilima i mobilnim telefonima. Mogao je samo da trči.

Video je mlekađžiju kako skreće u njegovu uličicu; svetla njegovih električnih kolica blede su sijala pod treptajima zore koji su već ispunjavali nebo. Vil preskoči ogradu susednog vrta i krenu duž prolaza pored kuće, preko sledeće vrtne ograde, po vlažnom travnjaku, pa preko živice u grmlje i šumicu između naselja i glavnog puta. Tu se zavukao ispod žbunja i legao, dahćući i drhteći. Bilo je prerano da izađe na put; sačekaće da počne gužva.

Nije mogao da otera iz misli zvuk udara čovekove glave o sto, položaj njegovog vrata, tako izduženog i čudno savijenog, i užasno trzanje njegovih udova. Čovek je bio mrtav. On ga je ubio.

Nije to mogao da izbije iz glave, ali morao je. Imao je već dovoljno briga. Njegova majka: hoće li zbilja biti bezbedna tamo gde je? Gospođa Kuper neće nikome reći, zar ne? Čak i ako se Vil ne pojavi kao što je obećao. Jer, sada to nije mogao, sada kad je ubio čoveka.

I Moksi? Ko će da hrani Moksi? Hoće li mačka brinuti gde su Vil i njegova majka? Hoće li pokušati da ih sledi?

Svakog trena bivalo je sve svetlije. Već je bilo dovoljno svetla da proveri stvari u torbi za kupovinu: tašna njegove majke, poslednje pismo od advokata, putna karta južne Engleske, čokolade, pasta za zube, rezervne čarape i pantalone. I zelena mapa.

Sve je bilo tu. Sve se zaista odvija po planu.

Osim što je nekoga ubio.

Vil je shvatio da je njegova majka drugačija od ostalog sveta i da on mora da brine o njoj kada je imao sedam godina. Bili su u samousluzi i igrali su jednu igru – smeli su da stave nešto u kolica samo kad ih niko ne gleda. Vilova dužnost je bila da gleda okolo i šapne: „Sad!“, a ona bi zgrabila konzervu ili kutiju s police i nečujno je spustila u kolica. Kad su stvari bile unutra, bili su bezbedni, jer su one postajale nevidljive.

Bila je to lepa igra i trajala je dugo, jer je bila subota i samo-usluga je bila prepuna, a oni su bili vešti i lepo su sarađivali. Verovali su jedno drugom. Vil je mnogo voleo svoju majku i to joj je često govorio, a i ona je njemu govorila isto.

Kad su došli do kase, Vil je bio uzbuđen i srećan, jer su bili nadomak pobede. I kad njegova majka nije mogla da nađe svoju tašnu, to je takođe bio deo igre, čak i kad je rekla da su joj tašnu ukrali neprijatelji. Ali Vil se do tada već umorio i ogladneo, a mama više nije bila srećna; bila je veoma

uplašena. Onda su išli kroz samouslugu i vraćali stvari na police, ali tada su već morali da budu izuzetno oprezni, jer su ih neprijatelji pratili pomoću broja njene kreditne kartice, koji su saznali jer je njena tašna bila kod njih...

Vil se i sam sve više plašio. Shvatio je koliko je njegova majka bila mudra što je od ove stvarne opasnosti napravila igru kako se on ne bi uznemirio i kako će on, sada kada zna istinu, morati da se pretvara da se ne plaši kako bi nju ohrabrio.

I tako se mali dečak pravio da se i dalje igraju, kako ona ne bi brinula da li se uplašio, pa su otišli kući ne kupivši ništa, ali bezbedni od neprijatelja, a onda je Vil našao njenu tašnu na stolu u predvorju. U ponedjeljak su otišli u banku i ugasili njen račun, pa su na drugom mestu otvorili drugi, za svaki slučaj. Tako je opasnost prošla.

Ali negde tokom poslednjih nekoliko meseci Vil je shvatio, sporo i nevoljno, da ti neprijatelji njegove majke postoje samo u njenom umu. Zbog toga nisu bili manje stvarni, manje strašni i opasni; to je samo značilo da će morati još opreznije da je štiti. A od trenutka u samousluzi kad je shvatio da će morati da se pretvara kako mu se majka ne bi brinula, deo Vilovog uma je uvek s oprezom očekivao njene strepnje. Toliko ju je voleo da je bio spreman da umre kako bi je zaštitio.

Što se tiče Vilovog oca, on je nestao mnogo pre nego što je Vil dovoljno stasao da ga upamti. Vil je bio strastveno radoznao u vezi sa svojim ocem i često je zatrpavao majku pitanjima, na većinu kojih ona nije umela da odgovori.

„Da li je bio bogat?“

„Gde je otišao?“

„Zašto je otišao?“

„Da li je mrtav?“

„Hoće li se vratiti?“

„Kako je izgledao?“

Poslednje pitanje bilo je jedino na koje je imala odgovor. Džon Pari je bio privlačan muškarac, hrabri i pametni oficir Kraljevskih marinaca, koji je napustio vojsku da bi postao istraživač i predvodio ekspedicije u daleke krajeve sveta. Od tada je Vil u svim svojim igrama imao nevidljivog druga; on i njegov otac su se zajedno probijali kroz džunglu, zaklanjajući dlanovima oči od sunca gledali preko olujnih mora s palube svoje lađe, držali buktinje kako bi odgonetnuli tajanstvene natpise u pećinama koje vrve od šišmiša... Bili su najbolji drugovi, spasli su jedan drugom život nebrojeno puta, smejali su se i razgovarali uz logorsku vatru do dugo u noć.

Ali Vil je, kako je rastao, počeo nešto da se pita. Zašto nema slika njegovog oca iz ovog ili onog dela sveta, pored ljudi zaleđenih brada na polarnim saonicama ili kako ispi-tuje bršljanom prekrivene ruševine u džungli? Zar ništa nije preostalo od trofeja i uspomena koje je svakako donosio kući? Zar o njemu ništa ne piše u knjigama?

Njegova majka nije znala. Ali jedna stvar mu se urezala u glavu.

Rekla je: „Jednog dana poći ćeš stopama svog oca. I ti ćeš postati veliki čovek. Ogrnućeš njegov plašt...“

Iako Vil nije znao šta to znači, razumeo je osećaj i poleteo od ponosa i odlučnosti. Sve njegove igre će postati stvarnost. Njegov otac je živ, izgubljen negde u divljini, a on će ga spasti i ogrnuće njegov plašt... Vredi živeti teškim životom kad se ima tako veliki cilj kao što je njegov.

Zato je čuvao tajnu o majčinim nevoljama. Ponekad je bila mirnija i jasnijih misli nego inače, a on se trudio da od nje nauči da kupuje, kuva i održava kuću kako bi to mogao da radi kad je ona zbunjena i uplašena. Naučio je takođe i kako da se skriva, kako da ostane neprimećen u školi, kako

da ne privlači pažnju suseda, čak i kada mu je majka bila u takvom stanju straha i ludila da je jedva mogla da govori. Vil se najviše plašio da vlasti ne saznaju za nju; odveli bi je, a njega bi stavili u dom, među nepoznate. Svaka teškoća je bolja od toga. Jer, bilo je trenutaka kad bi se magla digla s njenog uma, pa bi ponovo bila srećna, smejala bi se svojim strahovima, blagosiljala ga što tako dobro pazi na nju, i bila tako puna ljubavi i miline da Vil ne bi mogao ni da zamisli bolje društvo, niti bi mogao da poželi išta drugo osim da zauvek živi samo s njom.

A onda su došli ljudi.

Nisu bili policija niti socijalna služba, a nisu bili ni zločinci, bar koliko je Vil mogao da prosudi. Nisu hteli da mu kažu šta žele, uprkos njegovim naporima da ih se otrese; govorili su samo s njegovom majkom. A njeno stanje je baš tada bilo krhko.

Ali on je prisluškivao ispred vrata; čuo ih je kako pitaju za njegovog oca i stao ubrzano da diše.

Ljudi su želeli da znaju kuda je Džon Pari otišao, da li joj je nešto slao, kad je poslednji put čula nešto o njemu i da li je imao bilo kakav kontakt sa stranim ambasadama. Vil je čuo kako mu je majka sve uznemirenila, pa je najzad uleteo u sobu i rekao im da idu.

Delovao je tako vatreno da se nijedan od njih nije nasmejao, uprkos njegovoj mladosti. Mogli su lako da ga obore ili podignu jednom rukom s poda, ali on je bio neustrašiv, a njegov bes vreo i smrtonosan.

Otišli su. Prirodno, ovaj događaj je učvrstio Vilovo uverenje da je njegov otac negde u nevolji i da samo on može da mu pomogne. Njegove igre više nisu bile detinje i nije ih se igrao otvoreno. Postajale su stvarnost i morao je da ih bude dostojan.

Nedugo zatim ljudi su se vratili i uporno ponavljali kako Vilova majka ima nešto da im kaže. Došli su dok je Vil bio u školi; jedan je neprestano govorio u prizemlju dok je drugi pretresao spavaće sobe. Ona nije shvatila šta rade, ali Vil se ranije vratio iz škole, ponovo planuo na njih i oni su ponovo otišli.

Činilo se da znaju da Vil neće otići u policiju, jer se boji da će mu vlasti odvesti majku, pa su postajali sve uporniji. Najzad su provalili u kuću kad je Vil otišao da dovede majku iz parka kući. Njoj je postajalo sve gore; verovala je da mora da dotakne svaku dasku na svakoj klupi pored jezerceta. Vil će joj pomoći, uradiće to brže. Kad su stigli do kuće, videli su kako automobil s onim ljudima nestaje iz uličice, a kad su ušli, otkrili su da su pretražene sve fioke i police.

Znao je šta traže. Zelena kožna mapa bila je najdragocenija imovina njegove majke; on sam nije ni sanjao da pogleda u nju, nije čak ni znao gde je drži. Ali znao je da su u njoj pisma, znao je da ih ona ponekad čita, i plače, i tada je govorila o njegovom ocu. Vil je pretpostavio da je to ono što ljudi traže i znao je da mora nešto da preduzme.

Odlučio je da najpre nađe neko bezbedno mesto za svoju majku. Mislio je i mislio, ali nije imao prijatelja koje je mogao da zamoli, a susedi su već postajali sumnjičavi. Jedina osoba kojoj je mogao da veruje bila je gospođa Kuper. Kad jednom smesti majku kod nje na sigurno, pronaći će zelenu kožnu mapu, pogledaće šta je u njoj, a onda će otići u Oksford, gde će naći odgovore na neka svoja pitanja. Ali ljudi su došli prerano.

A sad je ubio jednog od njih.

Znači, i policija će tragati za njim.

Pa, *umeo* je dobro da ostane neprimećen. Moraće *da ne bude primećen* bolje nego ikad u životu, i da istraje u tome što duže može, dok ne pronađe svog oca ili dok oni ne pronađu

njega. A ako oni prvi pronađu njega, nije mario koliko će još morati da ih ubije.

Kasnije tog dana, tačnije negde oko ponoći, Vil je hodao po gradu Oksfordu, šezdesetak kilometara dalje. Bio je mrtav umoran. Stopirao je, vozio se u dva autobusa, pešačio, i stigao u Oksford oko šest po podne, prekasno da učini ono što je morao. Jeo je u *Burger kingu* i otišao u bioskop da se sakrije (nije znao ni koji film se prikazuje, iako ga je gledao), a sada je hodao beskrajnim putem kroz predgrađa, prema severu.

Do sada ga niko nije primetio, ali znao je da mora uskoro da pronađe neko mesto za spavanje, jer će biti uočljiviji što veće bude više odmicalo. Nevolja je bila u tome što nije imao gde da se sakrije u vrtovima udobnih kuća duž puta, a nije bilo znaka otvorenih polja.

Stigao je do velike obilaznice gde se put koji ide na sever ukrštao s oksfordskim kružnim putem koji ide na istok i zapad. U ovo doba dana bilo je vrlo malo saobraćaja i put na kom je stajao bio je tih, okružen udobnim kućama smeštenim iza širokih travnjaka s obe strane. U travi duž ivica puta bio je posađen po drvored graba, čudnovatog drveća savršeno simetričnih gustih krošnji. Stabla su više ličila na dečji crtež nego na pravo drveće, a ulična svetla su činila da prizor izgleda veštački, poput pozorišnog dekora. Vil je bio potpuno otupeo od iscrpljenosti; mogao je da nastavi ka severu ili da spusti glavu na travu ispod nekog drveta i zaspi, ali dok je stajao i pokušavao da razbistri glavu, ugledao je mačku.

Bila je prugasta, poput Moksi. Pojavila se iz vrta s oksfordske strane puta, gde je i Vil stajao. On spusti torbu za kupovinu i ispruži ruke, a mačka mu priđe i protrlja mu glavu o zglavke, baš kao što je činila i Moksi. Naravno, sve mačke

se tako ponašaju, ali Vil je ipak osetio takvu čežnju za kućom da mu je nekoliko suza kliznulo niz obraze.

Mačka se nešto kasnije okrenula. Bila je noć, imala je svoj teren da ga obiđe i miševе da ih lovi. Krenula je preko puta, prema grmlju s druge strane, odmah ispod stabala graba, i tamo stala.

Vil ju je posmatrao; mačka se ponašala neobično.

Podigla je šapu da potapka nešto u vazduhu ispred sebe, nešto nevidljivo za Vilija. Zatim je skočila unazad, nakostrešenog krzna, izvijenih leđa, uspravnog repa. Vil je poznavao mačje ponašanje. Posmatrao je pažljivije kako se mačka ponovo primiće tom mestu, običnom praznom komadu travnjaka između stabala graba i grmova žive ograde, i ponovo tapše vazduh.

Ponovo je odskočila unazad, ali ne tako daleko i manje uznemirena. Posle još nekoliko trenutaka njuškanja, dodirivanja, mrđanja brkovima, radoznalost je prevladala opreznost.

Mačka kroči napred i nestade.

Vil trepnu. Zatim se umirio, pripijen uz najbliže drvo, dok je jedan kamion prolazio putem, osvetlivši ga farovima. Kad je kamion prošao, Vil pređe put, držeći na oku mesto koje je mačka istraživala. To nije bilo lako, jer na travi nije bilo ničega što bi mu držalo pogled, ali kad je došao na to mesto i razgledao ga, spazio je.

Zapravo, video ga je samo iz nekih uglova. Činilo se kao da je neko izrezao komad iz vazduha, na oko dva metra od puta, otprilike četvrtast komad od oko metar širine. Sa samog travnjaka bio je gotovo nevidljiv, a otpozadi je bio sasvim nevidljiv. Mogao se videti jedino s ivice najbliže puta, a čak ni odatle sasvim jasno, jer se kroz njega videlo isto ono što je ležalo ispred ove strane – komad travnjaka osvetljen uličnom svetlošću.

Ali Vil je bez ikakve sumnje znao da se taj komad travnjaka s druge strane nalazi u drugom svetu.

Nije umeo da kaže zašto. Odmah je to shvatio i bio uveren u to kao što je znao da vatra peče i da je ljubaznost prijatna. Gledao je u nešto potpuno strano.

Upravo taj razlog ga je naveo da se sagne i pogleda tamo. Od onoga što je video zavrtelo mu se u glavi, a srce mu je jače zalupalo, ali nije oklevao; gurnuo je torbu za kupovinu kroz taj prozor, a zatim se i sam provukao kroz otvor u tkanju ovog sveta i ušao u drugi.

Našao se ispod drvoreda, ali to nisu bili grabovi; bile su to palme i rasle su, poput drveća u Oksfordu, na travi, u redovima, ali po sredini širokog bulevara, a sa te strane bulevara nalazio se niz kafea i malih prodavnica, blistavo osvetljenih, otvorenih i potpuno tihih i praznih ispod neba načićkanog zvezdama. Toplu noć preplavili su mirisi cveća i slani miris mora.

Vil je oprezno pogledao okolo. Iza njega je pun mesec sijao iznad udaljenih velikih zelenih brda, a u podnožju brda ležale su kuće s bogatim vrtovima i park prepun drveća, među kojim se belo sijao hram u klasičnom stilu.

Odmah iza Vila bio je taj otvor u vazduhu; s ove strane se jedva video, kao i s one, ali svakako je bio tu. Sagnuo se da pogleda i video oksfordski put, svoj sopstveni svet. Zadrhtao je i okrenuo se; kakav god bio ovaj novi svet, svakako je bolji od onog iz kog je stigao. Počinjalo je da mu se vrti u glavi, osećao se kao da je budan a da u isto vreme sanja. Uspravio se i pogledom potražio mačku, svog vodiča.

Nigde je nije bilo. Bez sumnje je već istraživala te uske ulice i vrtove iza kafea koji su tako primamljivo svetleli. Vil podiže svoju otrcanu torbu i pođe polako preko ulice ka njima, pažljivo se krećući za slučaj da sve ovo nestane.

Vazduh je imao u sebi nečeg mediteranskog ili možda karipskog. Vil nikada nije bio van Engleske, pa nije mogao da ga uporedi ni sa čim što je poznavao, ali mesto je delovalo kao neko u kom ljudi izlaze kasno da jedu i piju, da plešu i uživaju u muzici. Jedino što nigde nije bilo nikoga i što je vladala beskrajna tišina.

Na prvom uglu na koji je naišao stajao je kafe s malim zelenim stolovima na pločniku, šankom s tablom od cinka i aparatom za espresso. Na nekim stolovima stajale su poluprazne čaše, u jednoj pepeljari je cigareta sasvim dogorela, tanjir rizota ležao je pored korpe s bajatim kiflama, tvrdim kao karton.

Uzeo je bocu limunade iz hladnjaka pored šanka i razmislio jedan trenutak pre nego što je spustio novčić u kasu. Čim ju je zatvorio ponovo ju je otvorio, shvativši da novac koji leži u njoj može da mu kaže kako se ovo mesto zove. Novac se zvao korona, ali nije govorio ništa više od toga.

Vratio je novac i otvorio bocu otvaračem pričvršćenim za šank. Zatim je izašao iz kafea i krenuo jednom ulicom, udaljujući se od bulevara. Male piljarske radnje i pekare stajale su između cvečara i draguljarnica, a vrata sa zavesama od perli vodila su u privatne kuće sa kojih su se balkoni od kovanog gvožđa, prepuni cveća, nadvijali nad uski pločnik i u kojima je tišina, zatvorena, bila još dublja.

Ulice su vodile nadole; uskoro su se ulile u široku aveniju gde je još palmi stremilo visoko u nebo, a naličja listova su sijala na svetlu uličnih lampi.

S druge strane avenije pružalo se more.

Vil se obreo preko puta luke zatvorene s leve strane kamenim lukobranom, a s desne brežuljkom na kom je velika zgrada s kamenim stubovima, širokim stepeništem i ukrašenim balkonima stajala jarko osvetljena između rascvetalog drveća

i grmlja. U luci je još bilo nekoliko usidrenih brodova, a iza lukobrana su iznad mirnog mora treperile zvezde.

Do sada je Vilov umor već nestao. Bio je potpuno budan i potpuno začuđen. S vremena na vreme je, idući uskim ulicama, spuštao dlan na zid, vrata ili cveće na prozorima i utvrdio da su zbilja stvarni i uverljivi. Sada je želeo da dotakne sve što vidi, jer je ceo krajolik bio prevelik da ga primi samo očima. Stajao je mirno i duboko disao, gotovo uplašen.

Otkrio je da i dalje drži bocu koju je poneo iz kafea. Prineo ju je usnama; ukus je bio pravi, ukus ledene limunade, i bio je dobrodošao jer je noć bila topla.

Krenuo je nadesno, pored hotela s nadstrešnicama iznad obasjanih ulaza i sa bugenvilijama duž zidova, i stigao do vrtova na malenom brežuljku. Zdanje među drvećem, ukrašene i jarko osvetljene fasade, moglo je da bude kockarnica, čak i opera. Između oleandera na kojima su visile lampe vijugale su staze, ali se nije čuo nikakav znak života – ni pevanje noćnih ptica, ni zujanje insekata, ništa osim zvuka Vilovih koraka.

Jedini zvuk koji se čuo u nepomućenoj tišini bilo je ravnomerno udaranje malih talasa ispod palmi na ivici vrta. Vil pođe tamo. Plima je rasla, a možda i opadala. Iznad visoke linije vode na mekom belom pesku stajao je niz čamaca na pedale. Svakih nekoliko sekundi sićušni talas bi se presavio preko ruba obale pre nego što se uredno podvuče pod sledeći. Pedesetak metara dalje iz vode se izdizala skakaonica.

Vil sede na ivicu jednog čamca i zbaci obuću, jeftine patike koje su se raspadale i žuljale mu vrela stopala. Bacio je čarape pored njih i gurnuo prste duboko u pesak. Trenutak kasnije zbacio je i ostatak odeće i krenuo prema moru.

Voda je bila prijatno sveža i topla. Otplivao je do skakaonice, popeo se na nju i seo da posmatra grad.

S njegove desne strane ležala je luka zatvorena lukobra-nom. Iza nje, na kilometar-dva, stajao je crveno-beli isprugani svetionik, iza njega su se uzdizale udaljene stene, a iza njih ona velika zelena brda koja je spazio čim je prošao u ovaj svet.

Sasvim blizu, u vrtovima kockarnice, video je drveće sa svetiljkama, gradske ulice i kej sa hotelima, kafeima i pro-davnicama osvetljenim toplom svetlošću, mirnim, praznim.

I bezbednim. Ovde niko ne može da ga prati; čovek koji je pretraživao kuću ne može da zna; policija ga nikad neće pronaći. Vil je počeo da se oseća sigurnim.

Bio je žedan, a i gladan; na kraju krajeva, poslednji put je jeo u drugom svetu. Bacio se u vodu i polako otplivao do plaže, gde je obukao gaćice, a ostatak odeće stavio u torbu. Praznu bocu je bacio u prvu korpu za otpatke koju je video, i bosonog krenuo po pločniku prema luci.

Kad se malo osušio navukao je farmerice i pogledao gde bi mogao da nađe hranu. Hoteli su bili suviše otmeni. Provirio je u prvi hotel, ali bio je tako raskošan da se osetio nelagodno, pa je nastavio duž keja dok nije naišao na mali kafe koji je delovao kao pravo mesto. Nije umeo da objasni zašto; ličio je na desetak drugih, s balkonom na prvom spratu prepunim saksija s cvećem i sa stolicama na ulici, ali tu se osetio dobrodošlim.

Na zidu iza šanka bile su fotografije boksera i potpisani plakat nekog harmonikaša širokog osmeha. Naišao je kuhinju, a vrata pored nje otvarala su se prema uskom stepeništu zastrtom tepihom veselih cvetnih šara.

Popeo se tiho do uskog odmorišta i otvorio prva vrata na koja je naišao. Vazduh je bio topao i zagušljiv, pa je Vil otvorio staklena vrata balkona da pusti noćni vazduh u sobu. Soba je bila mala, puna glomaznog nameštaja i otrcana, ali čista i udobna. Ovde su živeli gostoljubivi ljudi. Bila je tu i

mala polica s knjigama, neki časopis na stočiću i nekoliko uramljenih fotografija.

Vil izađe da pogleda i druge sobe – malo kupatilo, spavaću sobu s dvostrukim krevetom.

Pre nego što je otvorio poslednja vrata, zbog nečega se naježio. Srce mu zalupa brže. Nije bio siguran da li je iznutra čuo neki zvuk, ali nešto mu je reklo da u toj sobi nekoga ima. Pomislio je kako je čudno što mu je dan počeo s nekim ispred mračne sobe dok je on čekao unutra, a sada su se uloge okrenule...

Dok je stajao i mislio vrata se naglo otvoriše i nešto polete na njega poput divlje zveri.

Ali pamćenje ga je upozorilo, pa nije stajao toliko blizu vratima da bude oboren. Borio se oštro; koleno, glava, pesnica i snaga ruku protiv toga, njega, nje...

Devojčica, otprilike njegovih godina, divlja, režeća, u iscepanoj prljavoj odeći, golih tankih udova.

U istom trenutku i ona je shvatila šta je on, pa se naglo odmakla od njegovih golih grudi i čučnula u ugao tamnog odmorišta poput priterane mačke. Pored nje je, na Vilovo zaprepašćenje, bila mačka: velika divlja mačka, visoka njemu do kolena, nakostrešena, iskeženih zuba, uspravljenog repa.

Ona spusti ruku mački na leđa i oliza svoje suve usne, prateći pogledom svaki njegov pokret.

Vil se polako uspravi.

„Ko si ti?“

„Lajra Srebrousta“, reče ona.

„Živiš ovde?“

„Ne“, reče ona vatreno.

„Kakvo je ovo mesto? Ovaj grad?“

„Ne znam.“

„Odakle si?“

„Iz mog sveta. On je spojen s ovim. Gde ti je daimon?“

On razrogači oči. Onda vide kako se s mačkom dešava nešto neobično; skočila je devojčici u naručje i onda promejala oblik. Postala je smeđi hermelin belog grla i stomaka i gledala u njega divlje kao i devojčica. Onda je došlo do još jedne promene, jer je Vil shvatio da ga se oboje njih, i devojčica i hermelin, duboko plaše, kao da je duh.

„Ja nemam daimona“, reče on. „Ne znam na šta misliš.“
Zatim: „Oh! Je li to tvoj daimon?“

Ona polako ustade. Hermelin joj se obavio oko vrata ne skidajući pogleda s Vilovog lica.

„Ali ti si *živ*“, reče ona s nevericom. „Nisi... Nisu te...“

„Zovem se Vil Pari“, reče on. „Ne znam na kakve daimone misliš. U mom svetu daimoni su... To su đavoli, nešto zlo.“

„U tvom svetu? Hoćeš da kažeš da *ovo* nije tvoj svet?“

„Nije. Samo sam... našao put ovamo. Kao i ti iz svog, pretpostavljam. Mora da su spojeni.“

Ona se malo opustila, ali ga je i dalje oštro posmatrala, a on je bio miran i tih kao da je ona nepoznata mačka s kojom želi da se sprijatelji.

„Jesi li videla još nekoga u ovom gradu?“, nastavi on.

„Nisam.“

„Koliko si dugo ovde?“

„Ne’am pojma. Nekoliko dana. Ne sećam se.“

„A zašto si došla ovamo?“

„Tražim Prah“, reče ona.

„Tražiš prah? Šta, zlatni prah? Kakvu vrstu praha?“

Zažmirkala je ne rekavši ništa. On se okrenuo i pošao niz stepenice.

„Gladan sam“, reče. „Ima li hrane u kuhinji?“

„Ne’am pojma...“, reče ona i pođe za njim, održavajući razmak.

Vil je u kuhinji pronašao namirnice za đuveč od piletine, luka i bibera, ali nisu bile spremljene i na vrućini su zaudarale. Sve je pobacao u kantu za smeće.

„Zar ti nisi ništa jela?“, upita je otvarajući hladnjak.

Lajra priđe da pogleda.

„Nisam znala da je to tu“, reče. „Oh! Hladno je...“

Njen daimon se ponovo promenio i postao veliki leptir živih boja; uleteo je u hladnjak i odmah izlepršao napolje da joj se smesti na rame. Polako je podizao i spuštao krila. Vil je osetio kako ne treba da zuri u njih, mada mu se vrtelo u glavi od čuda.

„Zar nisi nikad ranije videla hladnjak?“, upita je.

Pronašao je konzervu kole i pružio joj je; zatim je izvukao kutiju s jajima. Ona je sa zadovoljstvom stegla konzervu dlanovima.

„Pa pij“, reče on.

Pogledala ga je namršteno. Nije umela da je otvori. On joj otvori konzervu i iz nje krenu pena. Sumnjičavo ju je liznula, a onda razrogačila oči.

„Ovo je dobro?“, upita glasom upola uplašenim, a upola punim nade.

„Aha. Očigledno u ovom svetu znaju za kolu. Vidi, popiću malo da ti dokažem da nije otrovno.“

Otvorio je drugu konzervu. Kad ga je videla kako pije, pošla je njegovim primerom. Očigledno je bila žedna. Pila je tako naglo da su joj mehurići krenuli na nos; frknula je, glasno podrignula i namrštila se kad ju je pogledao.

„Napraviću omlet“, reče on. „Hoćeš ti malo?“

„Ne znam šta je to omlet.“

„Pa, gledaj i videćeš. A ima i konzerva kuvanog pasulja ako želiš.“

„Ne znam šta je to kuvani pasulj.“

Pokazao joj je konzervu. Potražila je prsten za otvaranje kakav je bio na konzervi kole.

„Ne, moraš da upotrebiš otvarač“, reče on. „Zar na tvom svetu ne postoje otvarači za konzerve?“

„U mom svetu kuvaju sluge“, reče ona prekorno.

„Potraži tamo u fioci.“

Dok je preturala po kuhinjskom priboru, on je razbio šest jaja u činiju i izmutio ih viljuškom.

„To je to“, reče on posmatrajući je. „S crvenom drškom. Donesi ga ovamo.“

Probo je konzervu i pokazao joj kako da je otvori.

„Sad donesi onu malu šerpu s drškom i sipaj pasulj u nju“, reče joj.

Pomirisala je pasulj i ponovo joj je licem prešao izraz zadovoljstva i sumnje. Istresla je konzervu u šerpicu i liznula prste gledajući kako Vil sipa so i biber u jaja i stavlja komadić maslaca iz hladnjaka u gvozdeni tiganj. Otišao je do šanka da potraži šibice, a kad se vratio zatekao ju je kako umaće prljave prste u umućena jaja i halapljivo ih liže. I njen daimon, ponovo mačka, umakao je šapu u jaja, ali se povukao kad se Vil približio.

„Nije još gotovo“, reče Vil i uze joj činiju. „Kad si jela poslednji put?“

„U kući mog oca, u Svalbardu“, reče ona. „Pre mnogo dana. Ne znam. Našla sam ovde nešto hleba i još ponečega pa sam to jela.“

Upalio je plin, istopio maslac i izlio jaja u tiganj tako da su prekrila celo dno. Njene oči su pohlepno pratile svaki njegov pokret, posmatrale ga kako povlači meke ispržene ivice prema sredini i okreće tiganj kako bi se jaja ravnomerno razlila. Gledala je i njega, posmatrala njegovo lice, zaposlene ruke, gola ramena i stopala.

Kad je omlet bio gotov, presavio ga je i varjačom presekao na pola.

„Nađi dva tanjira“, reče on i Lajra ga posluša.

Činilo se da je spremna da sledi naređenja ako shvata njihov smisao, pa joj je rekao da raščisti jedan sto ispred kafea. Doneo je jelo, noževe i viljuške iz kuhinje, pa su zajedno seli, pomalo nelagodno.

Pojela je svoj deo za manje od minuta, a onda se vrpoljila, ljuljala napred-nazad na stolici i čupkala nekakve plastične trake s pletenog sedišta svoje stolice. Njen daimon se ponovo promenio i postao češljugar, pa je ključao nevidljive mrvice sa stola.

Vil je jeo polako. Dao joj je veći deo pasulja, pa ipak je završio mnogo posle nje. Luka pred njima, svetla duž praznog bulevara, zvezde na tamnom nebu iznad njih, sve je bilo obavijeno dubokom tišinom kao da ništa drugo i ne postoji.

Sve vreme je bio snažno svestan devojčice. Bila je mala i mršava, ali žilava, a borila se poput tigrice; njegova pesnica načinila joj je modricu na obrazu, ali ona na to nije obraćala pažnju. Izraz lica bio joj je u isto vreme veoma mlad – kad je prvi put probala kolu – i nekako duboko tužan i oprezan. Oči su joj bile bledoplave, a kosa bi joj, da je čista, bila tamnoplava, jer devojčica je bila prljava i zaudarala je kao da se nije oprala danima.

„Laura? Lara?“, reče Vil.

„Lajra.“

„Lajra... Srebrousta?“

„Da.“

„Gde je tvoj svet? Kako si dospela ovamo?“

Slegnula je ramenima. „Hodala sam“, reče. „Sve je bilo prekriveno maglom. Nisam znala kuda idem. Znala sam

samo da idem iz *svog* sveta, ali ovaj nisam mogla da vidim dok se magla nije razišla. Onda sam videla da sam ovde.“

„Šta si ono pričala o prahu?“

„Prah, jeste. Želim da saznam šta je to. Ali ovaj svet je, izgleda, prazan. Nemam koga da pitam. Ovde sam već... ne'am pojma, tri dana, možda četiri. Nema nikoga.“

„Ali zašto te zanima prah?“

„To je poseban Prah“, reče ona kratko. „Ne običan prah, očigledno.“

Daimon je ponovo promenio oblik. Učinio je to u tren oka i od češljugara postao pacov, snažan, poput uglja crn pacov crvenih očiju. Vil je zurio u njega, začuđeno i s oprezom, i Lajra je spazila taj pogled.

„Ti *mora* da imaš daimona“, reče ona ubeđeno. „Unutar sebe.“

Nije znao šta da kaže.

„Imaš“, nastavi ona. „Inače ne bi bio čovek. Bio bi... napola mrtav. Videli smo decu kojoj su odsekli daimone. Ti nisi takav. Čak i ako ne znaš da imaš daimona, sigurno ga imaš. Uplašili smo se kad smo te prvi put videli. Ličio si na noćnu avet ili tako nešto. Ali onda smo videli da uopšte nisi takav.“

„Vi?“

„Ja i Pantalaimon. Mi. Daimoni nisu *odvojeni* od nas. On je *ja*. Deo mene. Mi smo deo jedno drugog. Zar na tvom svetu nema *nikoga* poput nas? Jesu li svi kao ti, s daimonima skrivenim unutra?“

Vil ih je gledao, mršavu devojčicu bledih očiju i njenog daimona, crnog pacova koji joj sedi u naručju, i osećao se krajnje usamljenim.

„Umoran sam. Idem u krevet“, reče. „Hoćeš li da ostaneš u ovom gradu?“

„Ne’am pojma. Moram da saznam više o onome što tražim. Mora da negde u ovom svetu ima naučnika. Mora da postoji *neko* ko nešto zna o tome.“

„Možda ne u ovom svetu. Ali ja dolazim iz mesta koje se zove Oksford. Tamo ima mnogo naučnika, ako je to ono što tražiš.“

„Oksford?“, povika ona. „I ja dolazim odatle.“

„Znači, i u tvom svetu postoji Oksford? Ali ti nisi iz mog sveta.“

„Nisam“, reče ona odlučno. „Različiti svetovi. Ali i u mom svetu postoji Oksford. Oboje govorimo engleski, zar ne? Onda je blisko pameti da su i druge stvari iste. Kako si ti došao? Preko mosta ili kako?“

„Kroz nekakav prozor u vazduhu.“

„Pokaži mi“, reče ona.

Bila je to naredba, a ne molba. On odmahnu glavom.

„Ne sada“, reče. „Hoću da spavam. U svakom slučaju, sad je pola noći.“

„Onda mi pokaži ujutru!“

„U redu, pokazaću ti. Ali ja imam da obavim svoj zadatak. Moraćeš sama da potražiš naučnike.“

„To je lako“, reče ona. „Znam sve o naučnicima.“

Pokupio je tanjire i ustao.

„Ja sam kuvao“, reče, „pa bi ti mogla da opereš sudove.“

Gledala ga je ne verujući. „Da operem sudove?“, podsmehnu se. „Ovde ih ima na milione čistih! Osim toga, ja nisam služavka. Neću da ih perem.“

„Onda ti neću pokazati prozor.“

„Naći ću ga sama.“

„Nećeš, skriven je. Nećeš ga nikad naći. Slušaj, ne znam koliko ćemo dugo ostati ovde. Moramo da jedemo, pa ćemo jesti ono čega ima, ali ćemo posle da pospremimo.

Održavaćemo sve čistim jer tako treba. Operi sudove. Moramo da se ponašamo *kako valja*. Sad idem u krevet. Uzeću drugu sobu. Videćemo se ujutru.“

Ušao je u kafe, sa malo paste iz svoje stare torbe prstom oprao zube, srušio se na dvostruki krevet i odmah zaspao.

Lajra je sačekala kako bi se uverila da on spava, a zatim ponela sudove u kuhinju i stavila ih pod slavinu. Trljala ih je krpom dok nisu izgledali čisto. Učinila je isto s viljuškama i noževima, ali postupak joj nije uspeo s tiganjem, pa ga je istrljala komadom žutog sapuna i tvrdoglavo ga prala dok nije izgledao čisto kao što je mislila da treba. Onda je sve obrisala drugom krpom i uredno poređala na dasku za sušenje.

Pošto je bila još žedna, i jer je htela da pokuša sama da otvori konzervu, otvorila je još jednu kolu i ponela je na sprat. Osluškiivala je pred Vilovim vratima, a zatim se, pošto ništa nije čula, na prstima odšunjala u drugu sobu i izvukla aletiometar ispod jastuka.

Nije morala da bude blizu Vila da bi pitala, ali je ionako želela da ga pogleda, pa je okrenula kvaku na njegovim vratima što je tiše mogla i ušla.

Svetlost sa površine mora ispred zgrade sijala je pravo u sobu. U odsjaju sa tavanice gledala je usnulog dečaka. Mrštio se, a lice mu je bilo sjajno od znoja. Bio je čvrste građe. Nije još bio građen kao odrastao čovek, naravno, jedva da je bio stariji od nje, ali jednog dana će biti vrlo snažan. Koliko bi bilo lakše da mu je daimon vidljiv! Pitala se u kom bi obliku mogao da bude i da li je već uzeo neki stalan. Kakav god oblik imao, pokazivao bi divljačku, učitivu i nesrećnu prirodu.

Došunjala se do prozora. Pod svetlom uličnih lampi pažljivo je namestila kazaljke aletiometra i opustila um kako bi

oblikovala pitanje. Velika kazaljka počela je da kruži u nizovima pauza i pokreta gotovo prebrzih za praćenje.

Pitala je: *Ko je on? Prijatelj ili neprijatelj?*

Aletiometar odgovori: *On je ubica.*

Kad je videla odgovor, odmah se opustila. Umeo je da nađe hranu i pokaže joj kako da stigne u Oksford, a te sposobnosti bi mogle da budu korisne, ali je i pored toga mogao da bude izdajnik ili kukavica. Ubica je koristan drug. Osećala se pored njega bezbednom koliko i pored Joreka Birnisona, oklopnog medveda.

Zatvorila je šalone na otvorenom prozoru da mu jutarnje sunce ne udari u lice i išunjala se napolje.

Među vešticama

VEŠTICA SERAFINA PEKALA, KOJA je spasla Lajru i ostalu decu iz eksperimentalne stanice u Bolvangaru i letela s njom do ostrva Svalbard, bila je duboko zabrinuta.

U atmosferskim neprilikama koje su usledile za bekstvom lorda Asrijela iz zatvora u Svalbardu, ona i njene drugarice su bile oduvane daleko od ostrva, na mnogo kilometara iznad zaleđenog mora. Neke su uspele da ostanu uz oštećeni balon Lija Skorsbija, tekšaškog vazduhoplovca, ali sama Serafina je bila bačena visoko u oblake magle koja se uskoro dovaljala iz otvora koji je eksperiment lorda Asrijela načinio u nebu.

Kada je ponovo bila u stanju da kontroliše svoj let, prvo je pomislila na Lajru; Serafina nije ništa znala o borbi između lažnog kralja medveda i pravog, Joreka Birnisona, niti o tome šta je bilo s Lajrom posle toga.

Zato je počela da je traži, leteći oblačnim, zlatom obrubljenim nebom, u pratnji svog daimona, snežne guske Kaise.

Vratili su se nešto južnije od Svalbarda i kružili nekoliko sati nebom ispresecanim neobičnim munjama i senkama. Serafina Pekala je po tome što joj je koža neprestano bridela znala da svetlost potiče iz nekog drugog sveta.

Nakon nekog vremena Kaisa reče: „Pogledaj! Veštičji daimon, izgubljen...”

Serafina Pekala pogleda kroz maglu i vide pticu čigru kako plajući kruži nad ponorima zamagljene svetlosti. Okrenuše se i poleteše ka njoj. Videvši da joj se približavaju, čigra uznemireno sunu u beg, ali Serafina Pekala joj pokaza znak prijateljstva i čigra dolete do njih.

Serafina Pekala reče: „Iz kog si klana?”

„Tajmirskog“, reče čigra. „Moja veštica je zarobljena... Naše drugarice su oterane! Izgubljen sam...”

„Ko je zarobio tvoju vešticu?”

„Žena s majmunom-daimonom, iz Bolvangara... Pomozi mi! Pomozi mi! Tako se plašim!”

„Da li je tvoj klan bio u savezu s kradljivcima dece?”

„Jeste, dok nismo saznali šta rade... Posle bitke u Bolvangaru oni su nas oterali, ali moja veštica je pala u zarobljeništvo... Drže je na brodu... Šta da radim? Ona me zove, a ja ne mogu da je pronađem! Oh, pomozite mi, pomozite mi!”

„Tiho“, reče Kaisa, snežna guska. „Slušaj dole.”

Spustili su se niže i pažljivo slušali. Serafina Pekala je uskoro razaznala lupanje benzinskog motora prigušeno maglom.

„Ne mogu da upravljaju brodom po ovakvoj magli“, reče Kaisa. „Šta rade?”

„Ovo je manji motor“, reče Serafina Pekala. Dok je govorila, iz drugog pravca se začuo drugačiji zvuk: duboki surovi strašni urlik, kao da neko ogromno morsko stvorenje doziva iz dubina. Zavijanje je trajalo nekoliko sekundi, a onda naglo prestalo.